

Kriminalita mládeže: význam prevence a znalost právních norem ČR

Petr Žáček

Bakalářská práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav pedagogických věd
akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Petr ŽÁČEK
Osobní číslo: H10273
Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Sociální pedagogika
Forma studia: kombinovaná

Téma práce: Kriminalita mládeže: význam prevence a znalost
právních norem ČR

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.
Vymezení terminologie a teoretických východisek z oblasti kriminality mládeže, její prevence a právního ukotvení.
Příprava metodiky empirické části, zpracování projektu výzkumu a stanovení výzkumného problému.
Realizace kvantitativního výzkumu formou dotazníku.
Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.
Prezentace výsledku výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

HELUS, Zdeněk. *Dítě v osobnostním pojetí: obrat k dítěti jako výzva a úkol pro učitele i rodiče*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-717-8888-0.

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.

KUCHTA, Josef a Vladimír KRATOCHVÍL. *Kriminologie*. Brno: Masarykova univerzita, 2002. ISBN 80-210-2204-3.

MARTÍNEK, Zdeněk. *Agresivita a kriminalita školní mládeže: druhy agresí, přístupy k agresivnímu chování, poruchy chování, šikana*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-802-4723-105.

MATOUŠEK, Oldřich a Andrea MATOUŠKOVÁ. *Mládež a delikvence: možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-807-3678-258.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Jan Kalenda, Ph.D.**
Centrum výzkumu FHS

Datum zadání bakalářské práce: **27. ledna 2014**

Termín odevzdání bakalářské práce: **2. května 2014**

Ve Zlíně dne 27. ledna 2014

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 22. 4. 2014

Podpis

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledků obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, ušije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užití či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédá k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tématem bakalářské práce je kriminalita mládeže, význam prevence na kriminalitu mládeže a znalost právních norem České republiky. Práce vymezuje společensky významnou problematiku kriminality mládeže a upravuje ji v právních normách České republiky. Vysvětluje pojem kriminalita a objasňuje specifické rysy kriminality mládeže. V teoretické části popisuje související pojmy a uvádí nejčastější formy páchaní. Tato část práce je zakončena vymezením různých forem prevence kriminality mládeže. Navazuje na ni část praktická, kde pomocí kvantitativního výzkumu zjistíme, na jaké úrovni jsou znalosti právních norem, které se přímo týkají kriminality mládeže, a to u mladistvých, dospělých a také u policistů.

Klíčová slova: dítě, mládež, mladistvý, zletilost, kriminalita mládeže, přestupek, trestný čin.

ABSTRACT

The bachelor's thesis topic is juvenile delinquency, the importance of prevention to juvenile delinquency and knowledge of legal regulations of the Czech Republic. It defines a socially significant issue of juvenile delinquency and adjustment of this issue in legislations of the Czech Republic. Explains the term delinquency, clarifies the specific features of juvenile delinquency.

Further in the theoretical part the thesis describes related terms and states the most common forms of committing. The theoretical part of the work is concluded by defining of various forms of juvenile delinquency prevention.

The theoretical part is followed by the practical part, where we through quantitative research find out the level of knowledge of legal regulations, which are directly related to juvenile delinquency. The research examines this knowledge among youth, adults and police.

Keywords: child, youth, juvenile, legal age, juvenile delinquency, minor offense, criminal offense

Poděkování

Děkuji vedoucímu mé bakalářské práce, panu Mgr. Janu Kalendovi, za odborné vedení a konzultace. Zároveň děkuji své manželce Dagmar, které patří největší dík za její podporu a schovívavost po celou dobu mého studia.

Petr Žáček

Prohlášení

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 KRIMINALITA	12
1.1 PRÁVNÍ VĚDOMÍ	13
1.2 KONTROLA KRIMINALITY	14
1.3 ZÁKLADNÍ KATEGORIE KRIMINALITY	15
2 KRIMINALITA MLÁDEŽE	18
2.1 POJMY SOUVISEJÍCÍ S KRIMINALITOU MLÁDEŽE.....	19
2.2 VYMEZENÍ POJMŮ TRESTNÝ ČIN, PŘESTUPEK.....	21
3 PREVENCE KRIMINALITY	24
3.1 PREVENTIVNĚ INFORMAČNÍ SKUPINY POLICIE ČR.....	26
3.2 STATISTIKY KRIMINALITY MLÁDEŽE	28
II PRAKTICKÁ ČÁST	33
4 VÝZKUM	34
4.1 CÍL VÝZKUMU	34
4.2 VÝZKUMNÝ VZOREK	34
4.3 METODY VÝZKUMU.....	35
4.4 ČASOVÝ HARMONOGRAM VÝZKUMU.....	35
5 ANALÝZA VÝSLEDKŮ VÝZKUMU	37
5.1 ROZBOR VÝSLEDKŮ JEDNOTLIVÝCH POLOŽEK DOTAZNÍKU	37
5.2 SOUHRN ODPOVĚDÍ NA DÍLČÍ CÍLE VÝZKUMU	48
ZÁVĚR	50
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	51
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	53
SEZNAM GRAFŮ	54
SEZNAM TABULEK	55
SEZNAM OBRÁZKŮ	56
SEZNAM PŘÍLOH	57

ÚVOD

Každá společnost, každý spolek lidí, kteří žijí ve společné komunitě, se řídí určitými normami chování, ať už psanými nebo nepsanými. Tyto normy upravují veškerou lidskou činnost tak, aby jejich dodržování vedlo ke spokojenému životu co možná nejširší části jedinců dané společnosti. Život lidí ve společenstvích je velmi pestrý a plný různých radostí, ale přináší s sebou také velmi negativní jevy a jedním z těchto negativních jevů je i kriminalita mládeže. Jedná se o velmi důležitou část, která se týká kriminality celkově, protože zde velmi často dochází k tomu, že se mladistvým pachatelům trestné činnosti jen obtížně zařazuje zpět do běžného života.

Kriminalitě mládeže je na základě výsledků statistik věnována stále větší pozornost. Je důležité ji proto v dostatečném předstihu rozpoznat, aby bylo možné předejít příčinám jejího vzniku. Samotná preventivní opatření nemají tak velkou účinnost, proto je ze strany státních orgánů tomuto negativnímu sociálnímu jevu věnován značný zájem. Jedná se z velké části o tvorbu nových právních norem, kdy se těmito normami vymezuje dovolené a nedovolené, tedy zakázané chování.

Hlavním cílem práce je analýza znalostí problematiky kriminality dětí a mládeže a také znalost jejího zakotvení v právních normách České republiky, ale především jejího specifického postavení v trestním právu samotném.

Obsah práce je především informativní, jejím cílem není celkové vyřešení problému kriminality mládeže. Analyzujeme úroveň znalostí právního systému a právních norem, které právě kriminalitu mládeže upravují v současnosti. Jsem přesvědčen, že právě znalost těchto právních norem je velmi významnou formou prevence, protože nejdůležitějším faktorem našeho úsudku při rozhodnutí porušit nějakou normu, zákon atd. je vědomí možného následku. Oblast prevence je v tomto ohledu velmi důležitá, nelze opomenout ani důležitou součást prevence, a tou je výchova.

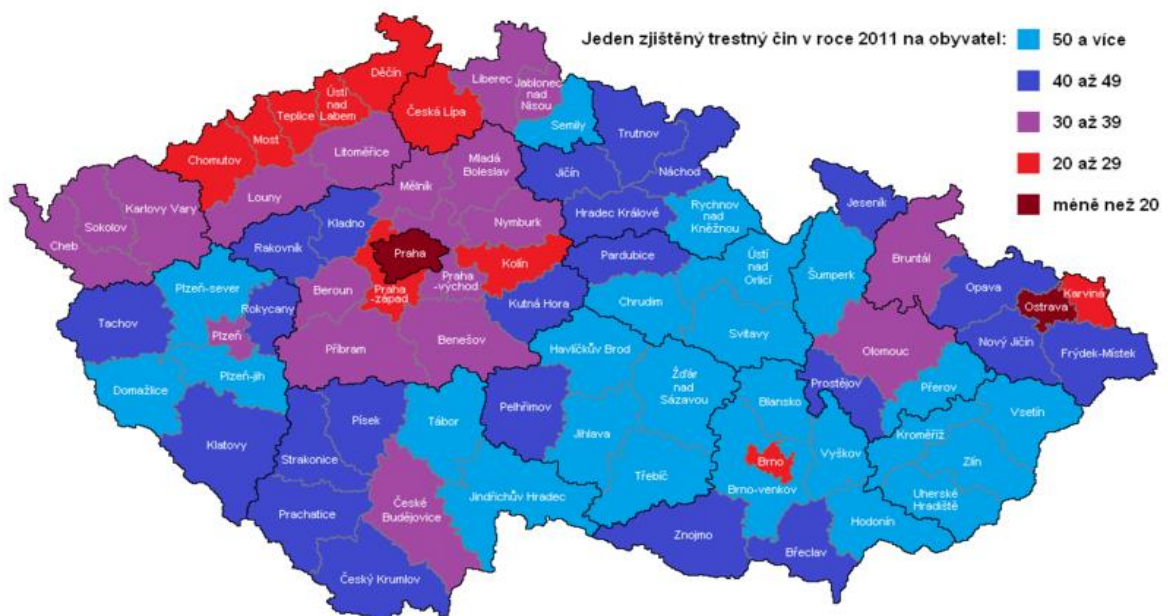
I. TEORETICKÁ ČÁST

1 KRIMINALITA

„Kriminalita je jevem, který narušuje harmonický vývoj společnosti, je tedy pro společnost dysfunkční a společensky škodlivý. Kriminalita narušuje základní pravidla společenského řádu a lidského soužití, působí společnosti i státu značné imateriální a materiální škody, způsobuje jednotlivým oběťm škody fyzické, psychické a společenské, vyvolává ve společnosti atmosféru strachu, nejistoty a nedůvěry. Na této celkově negativní charakteristice kriminality je třeba trvat, i když někdy bývá konstatován i určitý pozitivní přínos kriminality pro společnost. Bývá uváděno, že kriminalita a její potlačování vede k posilování solidarity majority společnosti a k většímu respektu ke společenským normám, že kriminalita může být podnětem k sociálním změnám, zmiňován bývá i určitý ekonomický přínos kriminality (rozvoj tzv. „bezpečnostního průmyslu“, pojišťovnictví, bezpečnostních služeb aj.)“ (Novotný, Zapletal, et al., 2008. s. 22)

Kriminalita se dotýká všech občanů naší země. Které oblasti jsou kriminalitou méně či více zasaženy, je ovlivněno více faktory, ale nejvíce její rozsah ovlivňují velké aglomerace spojené s velkým procentem nezaměstnanosti. Toto znázorňuje obrázek č. 1, zjištěných trestných činů na počet obyvatel za rok 2011.

Obrázek 1: Zjištěné trestné činy na počet obyvatel v roce 2011

Zdroj: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Kriminalita2011.PNG#file>

Velká města jako Praha, Ostrava, Brno ve statistikách dominují, ale hned za těmito velkými městy je oblast severních Čech, která se dlouhodobě potýká s největší mírou nezaměstnanosti v České republice. Je tedy patné, že tyto faktory si zde v rámci počtu zjištěných trestných činů vybírají svoji daň. Mezi další faktory, které ovlivňují tuto statistiku, patří hustota obyvatelstva, kdy je zřejmé, že statisticky nejlépe je na tom oblast jižní Moravy a jižních Čech. Je to ovlivněno značně tím, že zde schází tzv. „anonymita davu“, na kterou pachatelé trestné činnosti ve velkých městech spoléhají. To, že se lidé v menších městech a vesnicích navzájem znají, odradí určité množství potencionálních pachatelů od trestné činnosti, z toho důvodu, že je někdo hned identifikuje. Tato tabulka nijak nerozlišuje věk možných pachatelů trestné činnosti, jedná se o zjištěné trestné činy, to jsou ty, které jsou příslušným orgánům oznámeny, nebo jsou příslušnými orgány zjištěny. Jedná se tedy o statistiku kriminality zjevné. Pojmy, které úzce s kriminalitou souvisejí, jako je právě kriminalita zjevná či latentní, ale i právní vědomí samotné, si vymežíme v následujících kapitolách.

1.1 Právní vědomí

Společnost si stanoví pravidla, kterými reguluje chování všech členů své společnosti, aby soužití v ní bylo pro všechny přijatelné. Pro nekonfliktní řád a život společnosti musí být soulad mezi právem a právním vědomím společnosti. Jestliže veřejné mínění hodnotí jako dobré a spravedlivé činy, které jsou v rozporu s platným právem, je tím samozřejmě ohrožen požadavek na zachování práva. Právem rozumíme souhrn norem stanovených a zabezpečovaných státem. K žádoucímu souladu mezi právem samotným a právním vědomím společnosti je zapotřebí dvou podmínek.

První podmínka spočívá v tom, že právo respektuje pohled společnosti na to, co je dobré, spravedlivé, je zachovávána návaznost na vývoj společnosti, její historii, vtaž ke kulturnímu dědictví minulosti, nejsou tvořeny „umělé“ právní instituty, a dodržování práva tak subjektům nečiní žádné větší obtíže, neboť i bez důkladné znalosti konkrétní právní normy se subjekt při respektování obecně uznávaných pravidel chování do rozporu s právní normou nedostává. (Šíma a Suk, 2011, s. 2.)

Druhou podmínkou je znalost práva, tj. vysoká úroveň právního vědomí společnosti. Tak jako v ostatních zemích i v České republice platí, že neznalost zákona neomlouvá. Ani odborníci – právníci – nemohou samozřejmě znát stovky právních předpisů, které regulují a upravují společenské vztahy toho kterého druhu. Cílem je tedy to, aby subjekty, převážně

občané, měly takovou úroveň právního vědomí, že jsou jim jasné základní principy našeho právního řádu.

Z výše uvedeného vyplývá definice právního vědomí, které charakterizujeme jako souhrn právních názorů, představ, pocitů a skutečných vědomostí, které vyjadřují vztahy občanů k platnému právu. (Šíma a Suk, 2011, s. 2.)

1.2 Kontrola kriminality

Vymezení základních pojmů, které jsou definovány z hlediska práva trestního, ale i občanskoprávního. V první řadě je zde pojem **kriminalita**, jenž představuje skupinu všech spáchaných trestných činů (dále TČ), které jsou uvedeny v Trestním zákoníku č. 40/2009 Sb. A u kriminality mládeže je důležité zahrnout i přestupky (dále PŘ), které jsou uvedeny v Přestupkovém zákoně č. 200/1990 Sb. Kriminalita je tedy porušení společenských norem, které jsou vymezeny v právních předpisech společnosti.

V otázce vymezení pojmu **kriminalita** se většina kriminologů shoduje v tom, že kriminalita patří mezi sociálně patologické jevy. Kriminalitou rozumíme souhrn jednání, která trestní právo posuzuje jako trestné činy. (Novotný, Zapletal, et al., 2008, s. 20)

Věda o kriminalitě, o jejích pachatelích, obětech a o její kontrole se nazývá **kriminologie**. V moderní kriminologii pozorujeme určitý nárůst pozornosti, která je věnována kontrole kriminality. Pod pojmem „**kontrola kriminality**“ rozumíme snahu státu a společnosti o omezení kriminality a o její udržení v přijatelných mezích. Dříve se pro pojem kontroly kriminality používal termín „boj s kriminalitou“, ten však příliš připomínal vojenskou terminologii a příliš vyjadřoval represivní přístup. Kontrola kriminality je uskutečňována prostřednictvím preventivních strategií, které trestné činnosti předcházejí, ale také represivních strategií, které trestnou činnost potlačují. Zjednodušeně můžeme říci, že trestní represe je zaměřena na důsledky kriminogenního vývoje a prevence se zaměřuje na kriminogenní faktory samotné. Nelze opomenout, že i trestní represe může působit do jisté míry preventivně. Tyto trestní represe zatím v podmínkách naší společnosti převažují. Naproti tomu se v moderní kriminologii a ve vyspělých státech prosazuje využití v co možná největší míře prevence kriminality. Prevence se totiž jeví perspektivní, účinnější a ve výsledku i určitě méně nákladná. (Novotný, Zapletal, et al., 2008, s. 24)

V následující kapitole si vymežíme základní kategorie kriminality.

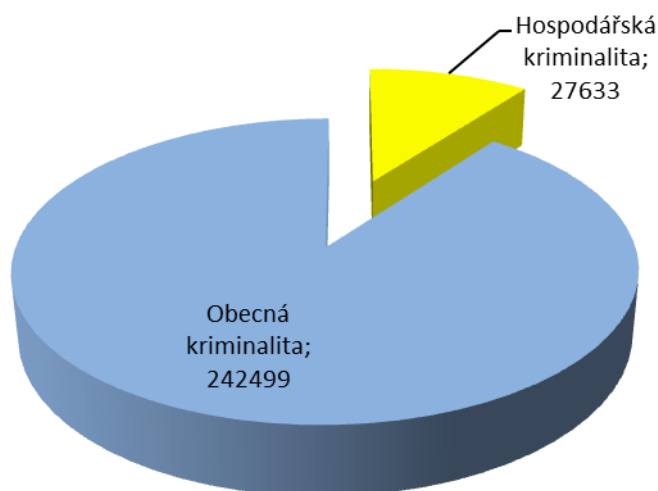
1.3 Základní kategorie kriminality

Kriminalitu je možné v základě rozdělit do dvou skupin, a to na kriminalitu zjevnou a kriminalitu latentní. Kriminalita zjevná je ta, která je registrována, je to přesně ta kriminalita, která je zpracována orgány činnými v trestním řízení. Jedná se o kriminalitu, o které víme, která je řešena příslušným orgánem, a to jak kriminalita, u které je vyšetřováním zjištěn pachatel, tak i ty činy, u kterých pachatel tohoto protiprávního jednání zjištěn není. O zjevné kriminalitě můžeme říci, že se jedná o veškerou kriminalitu, která je statisticky zpracovávána.

Na rozdíl od kriminality zjevné o kriminalitě latentní žádné přesné statistické údaje nevíme. Jsou to pouze odhady a spekulativní propočty, kdy se jedná o kriminalitu, která je bagatelizovaná a orgány, které se kriminalitou a protiprávním jednáním zabývají, se o této kriminalitě nedozví. K bagatelizaci těchto činů dochází ve velké míře právě u kriminality mládeže, kdy poškozená osoba neoznámí, ať už policii nebo jinému orgánu, protiprávní jednání nějaké mladistvé osoby z toho důvodu, že je ještě mladý, on z toho vyrostle atd. Jedná se tedy o kriminalitu skrytou. (Kuchta, Válková, et al., 2005, s. 125)

Registrovanou kriminalitu dělíme do dvou základních skupin, a to na kriminalitu hospodářskou a kriminalitu obecnou. Hospodářská kriminalita tvoří asi 10 % z celkového počtu registrovaných trestných činů. To názorně představuje statistika registrovaných trestných činů v roce 2012, kterou znázorňuje graf 1.

Graf 1: Statistika struktury kriminality za rok 2012

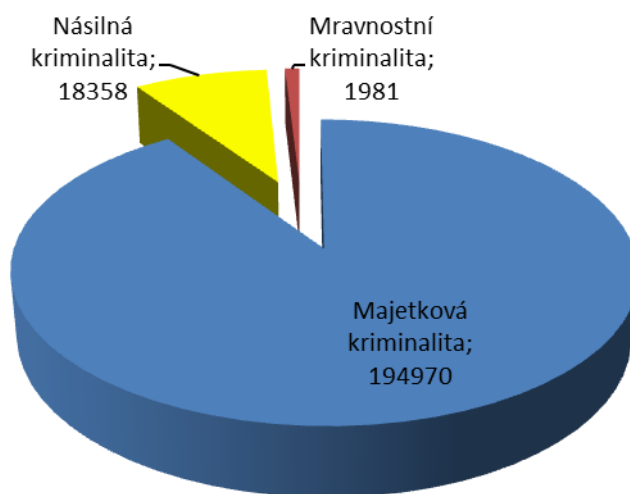

Zdroj: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2012.aspx>

Hospodářskou kriminalitu tvoří trestné činy spáchané při podnikání ekonomických subjektů, zejména osobami, které v těchto ekonomických subjektech působí. Tyto osoby poškozují nebo ohrožují individuální a kolektivní práva v hospodářské sféře, zneužívají slabiny v tomto hospodářském systému a jeho institucích. Dále tímto jednáním způsobují oslabení důvěry v ekonomický a společenský systém, toto jejich jednání je motivováno ziskem, nebo touhou po moci. (Kuchta, Válková, et al., 2005, s. 352)

Obecnou kriminalitu vymezíme zjednodušeně jako kriminalitu směřující proti fyzickým a právnickým osobám. Jelikož je tato skupina kriminality značně obsáhlá, dále se dělí na kriminalitu majetkovou, násilnou a mravnostní. Rozdělení je znázorněno na příkladu statistiky registrované obecné kriminality za rok 2012.

Graf 2: Statistika obecné kriminality za rok 2012

Zdroj: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2012.aspx>

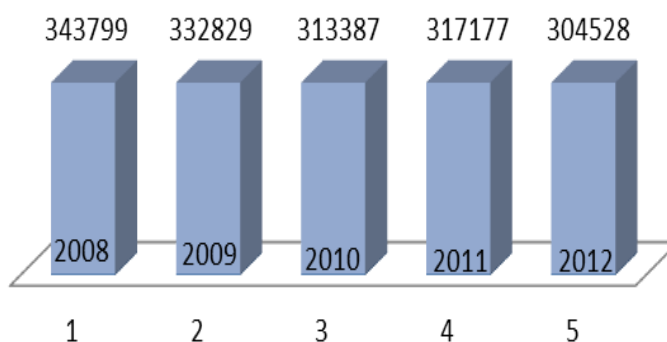
Kriminalita majetková a trestné činy proti majetku tvoří převážnou část kriminality celkově. Primárním objektem těchto trestných činů je majetek, vlastnické vztahy. Ve většině případů bývá cílem pachatele této trestné činnosti vlastní obohacení, nebo poškození cizího majetku. (Kuchta, Válková, et al., 2005, s. 367)

Násilná kriminalita, nebo násilná trestná činnost jsou pojmy, které využívají právní a související disciplíny. Vědy o tomto typu chování užívají pojmů agrese a agresivní chování. Definice pojmu násilná kriminalita vychází ze způsobu provedení trestného činu, jehož významnou charakteristikou je poškození, destrukce cílového objektu tohoto agresivního jednání. K zařazení do této kategorie postačuje u některých typů násilného chování záměr poškodit, nebo zničit (např. pokus vraždy), u dalších „srozumění“ s tím, že při samotném průběhu dosahování cíle (např. materiální zisk) může být nositel této žádoucí hodnoty poškozen nebo usmrcen (pokus loupeže). (Kuchta, Válková, et al., 2005, s. 379 – 380)

Mravnostní kriminalita je pojem užívaný českou kriminologickou školou společně s pojmem sexuální trestná činnost, kdy pojem mravnostní kriminalita je v tomto případě obsáhlejší. Všem těmto pojmům je ale společné to, že označují kriminální chování, které je motivováno sexuálními potřebami. Mravnostní kriminalita proto zahrnuje veškerá lidská sexuální chování, která nejsou společností akceptovatelná. Mravnostní kriminalita není kriminologickým ekvivalentem pro psychopatologickou sexuální deviaci. Ne všichni sexuální devianti svým chováním porušují sociální normy a ne všechny sexuální deviace jsou trestním právem sankcionovány. Zde platí i opačné tvrzení, že ne všechny mravnostní trestné činy jsou spáchány sexuálními delikventy. Do této kategorie zjevně patří trestné činy pohlavního zneužívání a znásilnění. (Kuchta, Válková, et al., 2005, s. 406 – 407)

Celkový počet všech registrovaných trestných činů má za období posledních pěti let klesající tendenci. Výjimku tvoří mírný nárůst v roce 2011, jak je patrné z analýzy oficiálních statistik, které znázorňuje graf 3.

Graf 3: Statistika celkové kriminality za období 2008 – 2012

Zdroj: <http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>

2 KRIMINALITA MLÁDEŽE

Kriminalitu mládeže obecně vymezujeme jako nejzávažnější sociálně patologický jev, tj. poruchu v jejich chování, projevující se v porušování trestněprávních norem. K průběhu psychosociálního vývoje jedinců patří poruchy chování v průběhu období dětství a dospívání, které jsou ovlivněny řadou faktorů. Z hlediska dětí a mládeže jsou vedle kriminality nejproblémovějšími sociálně patologickými jevy alkoholismus, narkomanie, prostituce, účast v sektách a extremistických skupinách. (Kuchta, Válková, et al., 2005, s. 267.)

Kriminalita mládeže je jednou z klíčových oblastí, na kterou je zaměřena pozornost kriminologů i většiny společnosti. V případě, že pachatelé trestné činnosti jsou děti, existuje na jedné straně, vzhledem k jejich nezralosti i specifickým problémům v průběhu dospívání, určitá vyšší míra tolerance. Na druhé straně lze v posledních desetiletích ve společnosti pozorovat stupňující se obavy z kriminality páchané mládeží. Vzhledem k zjednodušenému pohledu na tuto problematiku prezentovanému ve sdělovacích prostředcích se lze ve společnosti také setkat s požadavky na represivnější přístup k těmto pachatelům. Významně pomoci při zjišťování příčin kriminality obecně, ale také k hledání účinných způsobů v boji proti kriminalitě mládeže a zejména k zamezení profesionální kriminální kariéry delikventní mládeže v dospělosti, může zkoumání příčin charakteristických rysů, ale také účinnosti jednotlivých způsobů reakce společnosti na kriminalitu mládeže. (Kuchta, Válková, et al., 2005, s. 265)

„Kriminalita mládeže zahrnuje jednání osob do věku 18 let. Důsledkem je překročení právních a společenských norem, které jsou charakteristické pro trestný čin. Osoby ve věku 15–18 let se označují jako mladiství a jsou ze zákona trestně odpovědní s jistým omezením. Osoby mladší 15 let nejsou trestně odpovědné, spáchá-li však dítě mezi 12. až 15. rokem věku čin, za který lze dle trestního zákona uložit výjimečný trest, může se takovému jedinci uložit v občansko-právním řízení ochranná výchova, kterou uloží příslušný soud.

Širším pojmem než kriminalita je delikvence, neboť označuje činnost porušující nejen právní, ale i společenské, tedy širší normy, takže se takové jednání vztahuje i na děti a mladistvé, kteří se tak stávají delikventy.

Podle stupně závažnosti činu, kterým osoba porušuje normy, hodnotíme takové chování jako disociální, asociální a antisociální. Závažnost chování obvykle stoupá s věkem a má také tendenci se prohlubovat. Mezi asociální chování zahrnujeme kázeňské přestupky ve škole, neposlušnost, vzdorovitost, negativismus a lži. V případě asociálního chování je to

především alkoholismus, záškoláctví, toxikomanie, útěky, toulky, kouření, demonstrativní sebepoškozování, gamblerství, popř. prostituce, kdy jedinec poškozuje spíše sebe než okolí. Antisociální chování (závažné protispolečenské jednání) zahrnuje veškerou trestnou činnost – krádeže, loupeže, vandalství, sexuální delikty, zabití i vraždy.“ (Netolická, online 2012)

K charakteristickým rysům kriminality mládeže patří i velká míra latence, tedy to, že toto delikventní chování je mezi dětmi a mládeží vysoce rozšířeno, není neobvyklé, ale málokdy je toto protiprávní jednání oficiálně registrováno. Při provedeném průzkumu v USA bylo např. zjištěno, že kriminalita mládeže je 4x – 10x četnější než zaznamenávají oficiální statistiky kriminality registrované. Zejména méně závažné delikty jsou u mládeže téměř běžnou záležitostí, ale jen malé procento z nich je odhaleno a stíháno. Je tedy zřejmé, že tyto skutečnosti do jisté míry souvisejí s velkou mírou tolerance společnosti vůči těmto pachatelům trestné činnosti z řad dětí a mládeže. Takovéto porušení právních norem je u dětí a mládeže vnímáno do jisté míry jako normální, vývojově podmíněný jev. Lze tedy vycházet z toho, že také v České republice je kriminalita mládeže mnohem větší než uvádějí oficiální statistiky. (Kuchta, Válková, et al., 2005, s. 269)

Toto mohu potvrdit zkušeností z vlastní praxe. Již deset let pracuji u Policie České republiky a za toto období jsem se mnohokrát setkal s reakcí oznamovatelů, ale i osob poškozených trestnou činností, kdy tito lidé po zjištění, že se jedná o mladistvé pachatele, sami žádali o ukončení šetření právě z tohoto důvodu. Řčení „oni z toho vyrostou“ jsem slyšel mnohokrát, ale během kariéry se setkávám s mladistvými pachateli z dob mých začátků, kteří z toho rozhodně nevyrostli, ale spíše své protiprávní jednání značně zdokonalili.

V souvislosti s kriminalitou mládeže se setkáváme s pojmy, které velmi často slyšíme, a to dítě, nezletilý, mládež, mladistvý atd. V této části si tyto pro trestní řízení velmi důležité pojmy přesně terminologicky vymezíme.

2.1 Pojmy související s kriminalitou mládeže

Při kvalifikaci věkových skupin můžeme pohlížet na rozdělení z oblasti psychologické, sociologické, biologické či právní. Mezi základní pojmy tedy patří dítě, nezletilý, zletilý (neboli zletilost), mladistvý, osoba mladší 15 let a osoba blízká věku mladistvého. Tyto pojmy jsou důležitou součástí právní kvalifikace protiprávního jednání. V empirické části

práce budeme zjišťovat úroveň znalostí právě těchto věkových kategorií, které jsou rozhodující při určování trestně právní odpovědnosti.

Dítě podle úmluvy o právech dítěte se rozumí všeobecně osoba mladší 18 let, pokud nedosáhla zletilosti. Zletilosti lze nabýt manželstvím. Podle trestního zákoníku je za dítě považována osoba mladší 18 let, pokud nedovršila zletilosti dříve. (Chmelík, 1995, s. 4)

Nezletilý k tomuto pojmu lze tedy uvést, že se jedná o osobu, která nedovršila věku 18 let nebo zletilosti. S nezletilostí z občanskoprávního hlediska je spojena způsobilost fyzické osoby mít práva a povinnosti. Z tohoto plyne, že osoby mají způsobilost k právním úkonům, které jsou svou povahou přiměřené jejich rozumové vyspělosti a odpovídají jejich věku. Trestní právo tento pojem nepoužívá. (Chmelík, 1995, s. 3)

Pojem **zletilý** neboli zletilost tedy znamená, jak výše vyplynulo, že se jedná o osobu, která je způsobilá k právním úkonům dle občanského práva, dovršila věku 18 let nebo uzavřela manželství. V tomto věku lze osobu považovat za dospělou.

Mladistvý je pojem trestně právní. Je s ním spojen počátek trestní odpovědnosti fyzické osoby za spáchaný trestný čin, přestupek i zvláštnosti trestní odpovědnosti a trestního řízení proti mladistvým. Trestní odpovědnost mladistvého začíná spáchaním trestného činu v den, který následuje po dni dovršení patnácti let a končí v den dovršení osmnáctého roku života. Spáchá-li osoba čin jinak trestný v den svých patnáctých narozenin, není trestně odpovědná; naproti tomu spáchá-li trestný čin v den svých osmnáctých narozenin, je stále trestně odpovědná jako osoba mladistvá. Osoba mladší 15 let, opět se jedná o pojem trestně právní, který vyjadřuje časové období fyzické osoby před dovršením věku 15 let. V trestním řízení tohoto pojmu užíváme k označení kategorie osob podléhající zvláštnímu režimu při výslechu svědka (§ 102 trestního řádu), jinak trestní řád tuto kategorii osob označuje jako „osoby, které pro nedostatek věku nejsou trestně odpovědné“. Tyto osoby používají zvýšené trestně právní ochrany. Osoba blízká věku mladistvému je osoba v časovém období mezi 18 a 19 rokem života, kdy k této osobě lze za určitých podmínek uplatnit zákonné ustanovení v trestním řízení jako u mladistvého. (Chmelík, 1995, s. 3,4)

V praxi to znamená, že i když osoba dovršila osmnáctý rok života, lze na ni pohlížet jako na mladistvou, a to z důvodu např. nevyspělosti po psychické nebo fyzické stránce. Toto se rovněž uplatňuje při posuzování hranice věku 15 let, kdy vzhledem k rozumové a mravní nevyspělosti nemusí být na základě znaleckých posudků trestně odpovědná.

2.2 Vymezení pojmů trestný čin, přestupek

Při rozboru kriminality mládeže je nutné zabývat se i otázkou protiprávních činů a tyto rozdělit. Všeobecně protiprávní jednání lze rozdělit na přestupky a trestné činy. V následné empirické části budeme také analyzovat znalosti, kdy jsou jedinci schopni rozpoznat v určitých modelových situacích rozdíl mezi přestupkem a trestným činem.

Přestupkem dle zákona o přestupcích č. 200/1990 Sb. „, je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin. Přestupkem není jednání, jímž někdo odvrací přiměřeným způsobem přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný zákonem nebo nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem, jestliže tímto jednáním nebyl způsoben zřejmě stejně závažný následek než ten, který hrozil, a toto nebezpečí nebylo možno v dané situaci odvrátit jinak.“ (Česko, 1990)

Zavinění při spáchání přestupku stačí zavinění i z nedbalosti, jestliže pachatel věděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, i když spoléhal na to, že tento zájem neporuší. Nebo nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ač to vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět měl a mohl. Úmyslné zavinění z přestupku je takové, že chtěl svým jednáním porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem nebo věděl, že svým jednáním toto může ohrozit a byl s tímto srozuměn. (Česko, 1990)

Za spáchaný přestupek není odpovědný ten, kdo v době jeho spáchání nedovršil patnáctý rok svého věku. Dále není za něj odpovědný ten, kdo pro duševní poruchu v době jeho spáchání nemohl rozpoznat, že jde o porušení nebo ohrožení zájmu chráněného zákonem, nebo nemohl ovládat své jednání. Odpovědnosti se však nezbavuje ten, kdo se do stavu nepřičetnosti přivedl, byť i z nedbalosti, a to požitím alkoholu nebo užitím jiné návykové látky. (Česko, 1990)

Sankce dle zákona o přestupcích jsou napomenutí, pokuta, zákaz činnosti a propadnutí věci. U mladistvých platí ustanovení dle § 19 přestupkového zákona č. 200/1990 Sb., že při posuzování přestupku osoby, která v době jeho spáchání dovršila patnáctý rok věku a nepřekročila osmnáctý rok svého věku, se přihlíží ke zvláštní péči, kterou společnost věnuje mládeži. Přestupky mladistvých nejdou projednat v příkazním řízení. „Horní hranice pokuty se u mladistvých snižuje na polovinu, přičemž však nesmí být vyšší než 2000 Kč. V

blokovém řízení nelze uložit mladistvému pokutu vyšší než 500 Kč; pokutu až do výše 1000 Kč lze uložit mladistvému, pokud tento zákon nebo zvláštní zákon připouští v blokovém řízení uložit pokutu vyšší než 1000 Kč. Zákaz činnosti lze mladistvému uložit nejdéle na dobu jednoho roku, nebránil-li by výkon této sankce jeho přípravě povolání.“ (Česko, 1990)

Mladiství se nejčastěji dopouštějí porušení uvedeného zákona na úseku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomániemi, přestupků proti veřejnému pořádku, přestupků proti občanskému soužití a přestupků proti majetku. Policie České republiky při zjištění porušení zákona o přestupcích č. 200/1990 Sb. mladistvými uděluje při blokovém řízení na místě sankce na dolní hranici. Snaží se využívat, pokud se mladistvý dopustil svého prvního prohřešku, napomenutí. Dále, ale po vyřešení přestupku jak napomenutím, blokovou pokutou nebo oznámením přestupku správnímu orgánu, věc dává na vědomí i na Odbor sociálně právní ochrany dětí a mládeže (OSPOD), kde se porušení zákona mladistvými eviduje a tento orgán s mladistvými dále pracuje. Při opakovaném porušení zákona referent odboru sociálních věcí dohlíží na výchovu dítěte i mladistvých v rodinách a navrhuje opatření ke zlepšení jeho výchovy.

Trestný čin je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně. K trestní odpovědnosti za trestný čin je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li trestní zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti. (Česko, 2009)

Nový trestní zákoník upravuje zcela odlišně pojetí trestnosti činu. V předchozím zákoně č. 140/1961 Sb. bylo vyžadováno naplnění podmínky společenské nebezpečnosti, jehož stupeň musel být větší než nepatrný. Podle nového Trestního zákoníku zák. č. 40/2009 Sb. pro trestnost činu postačí naplnění všech znaků skutkové podstaty. Trestné činy jsou taky nově rozděleny na přečiny a zločiny. (Česko, 2009)

„Přečiny jsou všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestí sazby do pěti let. Zločiny jsou všechny trestné činy, které nejsou podle trestního zákona přečiny; zvlášť závažnými zločiny jsou ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí nejméně deset let.“ (Zákon č. 40/2009 Sb., § 14) Zjednodušeně to tedy znamená, že přečin je trestný čin závažnější než přestupek a méně závažný než zločin. (Česko, 2009)

Trestný čin spáchaný mladistvým se nazývá provinění. Tento pojem je v praxi užíván stejně jako trestný čin. Jde tedy pouze o odlišné označení trestného činu spáchaného mladistvým. Trestní odpovědnost nemá mladistvý, který v době spáchání činu nedosáhl takové rozumové a mravní vyspělosti, aby mohl rozpoznat jeho nebezpečnost pro společnost nebo ovládat své jednání. Dopustí-li se mladistvý činu jinak trestného nebo není-li z jiných zákonných důvodů trestně odpovědný, lze vůči němu použít obdobně postupů a opatření, uplatněných jako u dětí mladších patnácti let. (Zákon č. 218/2003 Sb., §5,6)

Obrázek 2: Osobní prohlídka po zadržení mladistvých pachatelů krádeže.

Zdroj:http://boleslavsky.denik.cz/zpravy_region/krast-obleceni-pomahala-mladym-zlodejum-prodavacka-20120510.html

3 PREVENCE KRIMINALITY

Jedním z nejvýznamnějších prostředků sociální prevence je výchova dětí a mládeže ve školách, ale také jejich výchova v rodinách. Stejně důležitý význam má i působení nevládních organizací. Dalším nástrojem, který má na prevenci nezanedbatelný vliv, je sociální politika státu. Tato politika ovlivňuje systém vzdělávání, stabilitu rodin, zaměstnanost, fungování policejního a soudního aparátu a ostatních institucí, které se zabývají rizikovou mládeží. Představa o působnosti prevence trestního práva a speciálně trestu odnětí svobody vyvolává mnoho diskusí i mimo odborné kruhy. Obecné přeceňování vlivu trestů probíhá jak v médiích, tak v politice, ale i v celém veřejném mínění. Tyto argumenty občanů, politiků a novinářů jsou založeny na předsudcích, které korespondují s celkovou náladou společnosti než na skutečné znalosti vlivu hrozby trestu na odstrašení potenciálních pachatelů protiprávního jednání. Oblíbená představa médií, ale i laické veřejnosti přikládá výši trestu největší význam. Již několik desítek let ukazuje přesvědčivě kriminologický výzkum, že výše trestu nemá na kriminální chování naší populace žádný vliv. Pachatelé, kteří se trestné činnosti dopouštějí poprvé, ve většině případů neznají trestněprávní kvalifikaci ani výši sankce, která jim za toto kriminální chování může být uložena. U recidivistů už tato znalost samozřejmě je, ale tato znalost jim nepostačuje v zabránění dalšího kriminálního chování, neboť se často domnívají, že v tomto dalším případě již chybu neudělají a nebudou odhaleni. Názor odborníků je takový, že pravděpodobnost nástupu do vězení nejvíce odstrašuje pachatele plánované majetkové trestné činnosti. Např. u násilné kriminality, která je převážně neplánovaná a impulsivní, je odstrašující význam vlivu výše trestu výzkumem hodnocen jako velmi zanedbatelný. Trestná činnost mládeže je téměř vždy impulsivní a neplánovaná. (Matoušek, Kroftová, 2003, s. 266 – 267)

Kvalitní prevence kriminality nemůže být tak specifická, že bude bránit pouze možnému budoucímu kriminálnímu jednání u dětí a mládeže. Aby byla prevence skutečně dobrá, měla by předcházet i ostatním typům sociálního selhání, jako je narkomanie, záškoláctví, předčasné těhotenství, alkoholismu atd. Cílem prevence nemůže být pouze potlačení těchto sociálně patologických jevů, cílem musí být také přítomnost sociálně příznivého chování, to je takové chování jedinců, které se neslučuje s protispolečenským jednáním. Jinak řečeno prevence je nemyslitelná bez zohlednění hodnotové orientace dětí a mládeže, která odklání rizikové děti a mládež od takového stylu života, který mnohdy vede k jejich společenské degradaci. (Matoušek, Kroftová, 2003, s. 267)

Některými kritiky konzumního životního stylu naší společnosti je také často pokládána otázka, zda právě prevence kriminality nevyžaduje v rodinách a ve školách budování jisté „protikultury“, ve které je zavrhována orientace pouze na finanční prospěch a získání hmotných statků, čili velmi podstatné atributy dnešní vyspělé kulturní společnosti, jež jsou spojovány s trestnou činností dětí a mládeže. Cílem kvalitní prevence není tento problém takto vyostřovat. Při prevenci samotné by se měly konzumní orientaci naší společnosti vytyčit pouze určité hranice. (Matoušek, Kroftová, 2003, s. 267)

Cílovou skupinou mohou být např. hyperaktivní děti, děti týrané, děti zneužívané, děti s poruchami chování, děti z disfunkčních rodin, děti ze čtvrtí, kde je vysoká úroveň kriminality, děti selhávající ve škole, děti z rodin žijících pod hranicí životního minima atd. Právě správná volba této cílové skupiny určuje vhodnou preventivní strategii, vhodné prostředí pro tuto strategii, ale také okruh osob, které kromě dětí bude zahrnovat. Prevence nemůže být přínosná, pokud nemá přesně definovanou cílovou skupinu, přesný postup práce s touto cílovou skupinou a také samozřejmě hodnocení efektivity. Naděje na ovlivnění cílové skupiny je tím větší, čím program prevence zahrnuje více prostředí, ve kterém se cílová skupina většinu času zdržuje. To samé platí o osobách, které preventivní program zahrne. Čím více osob, které jsou významné pro každého člena skupiny preventivního programu, tím je naděje na jeho ovlivnění větší. V našem školství je velmi zakořeněný přístup, který také přejímají různé nestátní organizace nabízející školám výukové preventivní programy. Jedná se o strategie, jejichž cílovou skupinou jsou pouze ohrožené děti a prevence spočívá v pouhém poskytování informací. Ochota dětí a mládeže přijímat určité poznatky, spočívá ve značné míře v jejich postoji k osobnosti, která tyto poznatky cílové skupině poskytuje. U dětí a mládeže neoblíbený pedagog nemá naději předat jim poznatek, který pozitivně ovlivní jejich aktivity a chování v mimoškolním prostředí. Důležitým faktorem je míra vlastní angažovanosti a zapojení dětí v situaci učení. Právě poznatek spojený s přímou zkušeností dítěte má na něj mnohem větší vliv. Větší význam má tedy vyučovat děti a mládež formou interaktivního učení a podporovat rozvoj jejich sociálních kompetencí, než tyto jedince vyučovat pouze teoretickým poznatkům o trestné činnosti a jejímu předcházení a trestání. Preventivní program musí být samozřejmě věkově přiměřený, nikdy nemůže být efektivní, pokud nerespektuje zákonitosti vývoje morálního vědomí. (Matoušek, Kroftová, 2003, s. 267 – 268)

„Efektivní preventivní programy nestavějí na didaktice obecných pouček, snaží se posílit jak sociální kompetenci dětí, tak i kompetenci jejich rodičů, kompetenci učitelů a vychovatelů i kompetenci vrstevníků – zejména těch, kteří jsou v neformálních skupinách dětí přirozenými vůdčími osobnostmi.“ (Matoušek, Kroftová, 2003, s. 268)

Podle úrovně preventivních aktivit lze prevenci taky dělit na základě dosažené úrovně cílových skupin na primární, sekundární a terciální.

Primární prevence zahrnuje především vzdělávací, volnočasové i poradenské aktivity, které jsou zaměřeny na nejširší veřejnost. Pozornost je zde především zaměřena na pozitivní ovlivňování zejména dětí a mládeže. Není cíleně orientována na celou společnost, její instituce a občany.

Sekundární prevence se zabývá rizikovými jedinci a skupinami osob, kteří se delikventního chování ještě nedopustili, ale podle určitých známek lze usoudit, že k němu mají trvalejší sklon. Zaměřuje se také na ochranu materiálních hodnot, které jsou častěji zájmem delikventů.

Terciální prevence se dotýká pouze těch jedinců, kteří se kriminálního jednání již dopustili, a hlavním cílem je zamezit jim v opakování nebo pokračování v této trestné činnosti. (Matoušek, Kroftová, 2003, s. 265)

Prevenčí se zabývá také Policie ČR a je součástí každodenních pracovních povinností každého policisty, ale nyní se představíme složku, která je speciálně vyčleněna k plnění těchto úkolů.

3.1 Preventivně informační skupiny Policie ČR

V oblasti prevence působí více subjektů, tyto subjekty musí mít vypracován cílevědomý, dlouhodobý plán postupu této prevence. Nelze však prevenci ponechat pouze na rodinách a školních institucích. Mezi složky, které se zabývají prevencí kriminality dětí a mládeže, patří i Policie České republiky.

Od počátku devadesátých let minulého století začala na základě celosvětového trendu i Policie České republiky (dále policie) upřednostňovat prevenci před pouhou represí. Policie do této doby byla vnímána jako ozbrojená represivní složka státu a díky tomu byl společenský postoj k policii značně negativní. Preventivním informačním skupinám (PIS) policie byly v roce 1999 stanoveny pevné zásady rozkazem tehdejšího policejního prezidenta JUDr. Jiřího Koláře. Činnost těchto skupin byla řízena směrem k pokračujícímu trendu k

obratu vnímání policie očima veřejnosti, tedy aby společnost začala policii vnímat jako instituci, která lidem pomáhá. Jednalo se tedy o prioritu v oblasti prevence a předcházení kriminality a změnu přístupu informovanosti veřejnosti o možnostech ochrany osob, ale také majetku.

Hlavní prioritou preventivně informačních skupin policie je zjišťovat a odhalovat příčiny vzniku negativních okolností vyvolávajících mezi veřejností a policií jistou bariéru. Pracovníci PIS dále při své činnosti vychází ze samotné bezpečnostní situace daného teritoria a z potřeb jednotlivých složek policie. Zajišťují také informační styk policie s médii, spolupracují s orgány samosprávy v regionech, ale také s orgány státní správy. Zastoupení preventivně informačního styku s médii zajišťuje tzv. „tiskový mluvčí“. V resortu policie mají preventivně informační skupiny za úkol organizaci aktivit, které se podílí na sociální prevenci. Jde o aktivity pro dospělé, děti i mládež. Jedná se o pořádání různých soutěží, besed a jiných forem spolupráce se školskými zařízeními. Při těchto besedách se zejména zaměřují na aktuální problémy, které se dotýkají daného regionu, např. informační setkání pro seniory, ti jsou častým terčem útoků podvodných podomních prodejců atd.

Při besedách ve školských zařízeních pracovníci preventivně informačních skupin kladou důraz hlavně na tvorbu určitého vztahu mezi policií a dětmi. Témata jsou rozdělována dle věku dětí a mládeže, aby kopírovala jejich volnočasové mimoškolní aktivity a názorné příklady možného porušení právních norem, které se děti a mládeže přímo dotýkají. V regionech se této činnosti kromě PIS věnují i policisté z místních obvodních oddělení policie. Tito místně příslušní policisté osobně dochází do škol, mateřských školek, ale i do různých zařízení, které se zabývají organizací volného času dětí a mládeže. Tito policisté jsou v každodenním kontaktu s vedoucími pracovníky těchto organizací, kdy si společně plánují přednášky a řeší aktuální problémy a spolupracují na prevenci kriminálního chování dětí a mládeže. Tato osobní komunikace a spolupráce je jedním z cílů projektu „Community policing“, který dlouhodobě vytváří prostor pro přiblížení práce policie směrem k občanům a pozitivně působí na změnu veřejného mínění o práci policie.

Přednášky a besedy musí být uzpůsobeny dané věkové skupině, tyto přednášky se prioritně zaměřují na kriminalitu dětí a mládeže. Policisté se při nich zaměřují zejména na právní vědomí dětí a mládeže. Tito jsou seznamováni se svými právy, ale také zejména povinnostmi dle platné zákonné úpravy. Dětem a mládeži je jasně a srozumitelně představeno, kdy již jsou za své chování trestně odpovědní. V mateřských školách jsou malé děti seznamovány především s pravidly silničního provozu. Pro menší děti jsou tato pravidla

představována zejména z pohledu chodců a pro děti starší už většinou z pohledu cyklisty jako účastníka silničního provozu. Na základních školách je část přednášek věnována problému, který je v současné době velmi aktuální, a tím je šikana.

Šikanou rozumíme takové jednání, které se zaměřuje na určité druhy fyzického a psychického ubližování či týrání. Toto jednání bývá často spatřováno v izolovanějších prostředích jako internáty atd. a vyskytuje se zejména mezi mládeží. Tito násilní jedinci pohláží ve většině případů z rodin, kde převládajícím prvkem výchovy je agrese. Pro tyto osoby je násilí téměř běžnou hodnotou a nejsou schopni zvládat ty situace, které jim umožňují řídit druhé osoby a zneužívají při tom svého postavení. U těchto pachatelů se často jedná o velmi nebezpečný kompenzační mechanismus. (Novotný, Zapletal, et al., 2008, s. 261)

„Jedinec může být napadnut přímo fyzicky – tzn. kopnutí, pohlavek apod., projevem nepřímé fyzické agrese je ničení majetku oběti. Přímá verbální agrese se projevuje zesměšňováním, nadávkami, osočováním. Za nepřímou verbální agresi považujeme pomluvy, nevhodné poznámky či žerty. Do této kategorie lze zařadit i „symbolickou agresi“ – zesměšňující básně, kresby apod.“ (Martínek, 2009, s. 29)

Mládeži při těchto přednáškách je přesně definováno, co šikana je, že se jedná o formu jak fyzického, tak psychického násilí. Na druhém stupni a středních školách je žákům důkladně vysvětleno, že samotná šikana sice není trestně postižitelná, ale že se skládá z více trestných činů, které s ní souvisí a jsou v trestním zákoníku uvedeny. Při přednáškách jsou podrobně rozebrány skutkové podstaty trestných činů, jako např. ublížení na zdraví, omezování osobní svobody, poškozování cizí věci, loupež a další. Jelikož mají děti a mládež v období puberty velmi často sklon ke zkoušení nových a zakázaných věcí, je podstatná část přednášek věnována alkoholismu a narkomanii. Detailněji potom právnímu postihu při nákupu, držení, či následnému dalšímu prodeji těchto omamných a návykových látek. Závěr každé přednášky tvoří většinou velmi vášnivá diskuse.

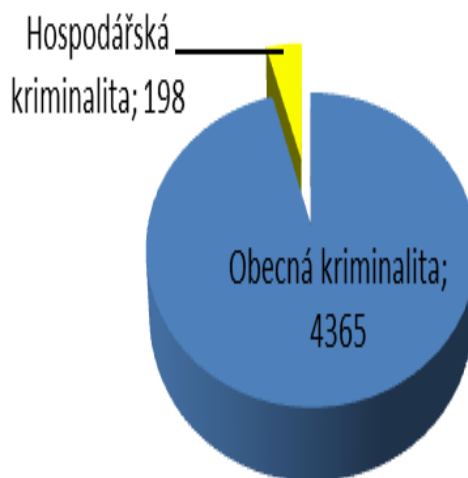
3.2 Statistiky kriminality mládeže

Pro poznání závažnosti problematiky kriminality dětí a mládeže je vhodné seznámit se s některými údaji z oficiálních statistik. V roce 1996 statisticky kulminoval počet registrovaných pachatelů mladších 18 let, kdy šlo o více než 23 000 pachatelů. Od tohoto roku kriminalita pachatelů do 18 let pozvolna klesá, a to jak v absolutních četnostech, tak i v podílu kriminality celkově. Na tomto snižování se bezesporu projevuje nástup slabších

populačních ročníků, ale také zvýšením hranice minimální škody u majetkových deliktů z 2000,- Kč na 5000,- Kč, neboť značné části majetkových deliktů dětí a mládeže se posun této hranice velmi významně dotýká. Nicméně statistika mladistvých zaznamenává aktuálně pozitivní trend i vzhledem k relativním četnostem. Tady můžeme jistě uvažovat i o možném kladném vlivu preventivních opatření, která se v České republice na snížení delikvence mladých lidí zaměřují. (Novotný, Zapletal, et al., 2008, s. 454 – 455)

Aktuální statistika za rok 2012 potvrzuje, že kriminální jednání mladistvých delikventů je ve většině případů nahodilé a nepřipravené. Jedná se nejčastěji o krádeže, tedy o majetkové trestné činy. Ve statistickém rozdělení skutků mladistvých pachatelů jasně převažuje počet skutků řazených do oblasti kriminality obecné, to je znázorněno v grafu č. 4.

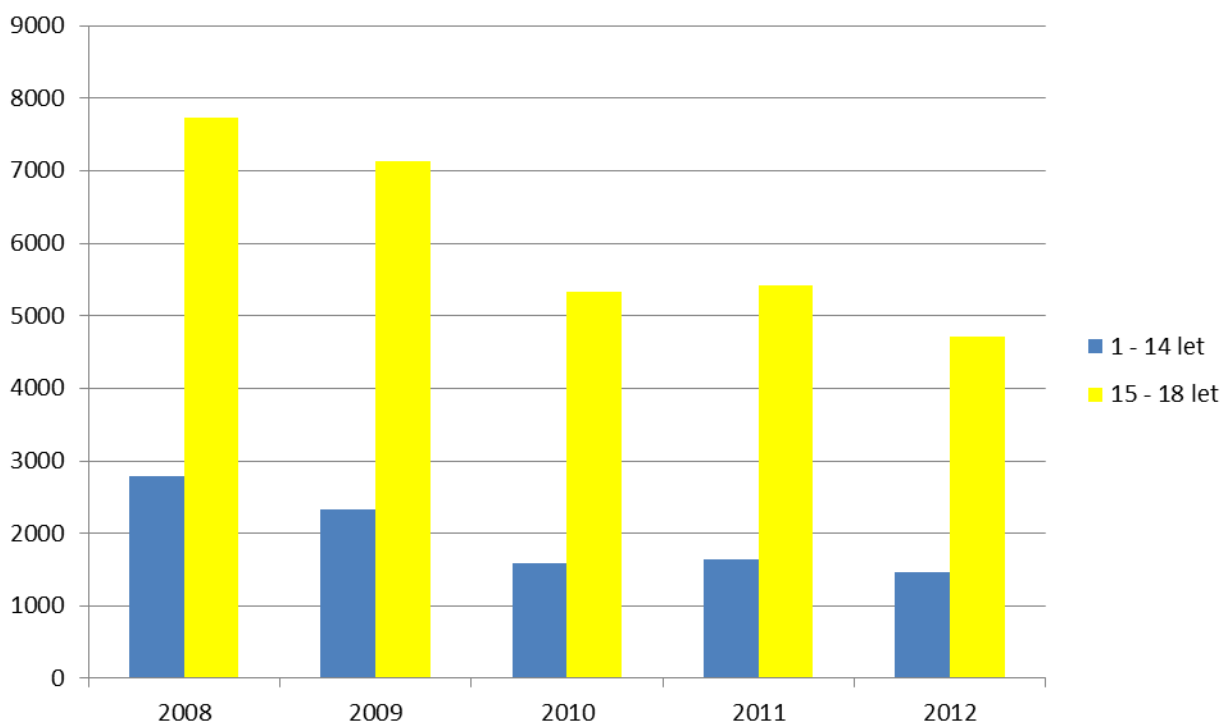
Graf 4: Rozdělení skutků mladistvých pachatelů v roce 2012 dle druhu páchané trestné činnosti.

Zdroj: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2012.aspx>

Další statisticky důležitým ukazatelem je celkový počet skutků spáchaných mládeží. V roce 2012 bylo dle oficiální statistiky policie evidováno celkem 1463 skutků dětí ve věku do 14 let a 4713 skutků, kterých se dopustila mládež ve věku 15 až 18 let. Porovnání této statistiky se statistikou od roku 2008 nám znázorňuje graf 5.

Graf 5: Celkové počty skutků spáchaných dětí a mládeží v letech 2008 až 2012.

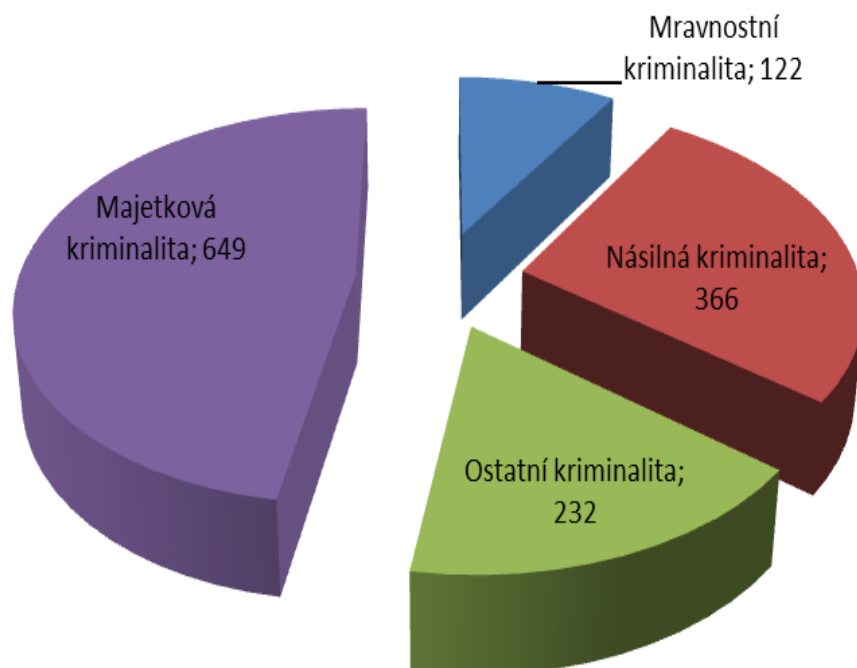
Zdroj: <http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>

Na tomto grafu je viditelná klesající tendence celkového počtu skutků spáchaných dětí a mládeží. Velmi mírný nárůst můžeme spatřovat v roce 2011, v tomto roce je mírný nárůst patrný také ve statistice kriminálních skutků celkově. Důvodem tohoto nárůstu je dopad hospodářské krize z roku 2008. Tato klesající tendence je jistě pozitivním zjištěním, jak pro pracovníky, kteří se zabývají prevencí ve školských zařízeních, pro Policii ČR, ale i pro společnost a veřejné mínění celkově.

Posledním statistickým rozbohem, který si představíme, je složení kriminálních skutků spáchaných dětmi a mládeží v roce 2012. Zaměříme se na kriminalitu obecnou, jež tvoří téměř 95 % z celkového počtu skutků spáchaných právě mladistvými pachateli.

Strukturu obecné kriminality dětí od 1 do 14 let znázorňuje graf 6, zde je patrné největší zastoupení majetkové trestné činnosti. Tyto oficiální statistiky potvrzují výše uvedené rozboru struktury kriminality dětí a mládeže, kdy jasně dominují krádeže, a to jak krádeže prosté, tak převážně krádeže vloupáním. Znázorněné počty skutků spáchaných dětmi do 14 let obsahují také část „ostatní“, zde jsou zařazeny trestné činy výtržnictví, sprejerství, nedovolená výroba a držení psychotropních látek a jedů apod.

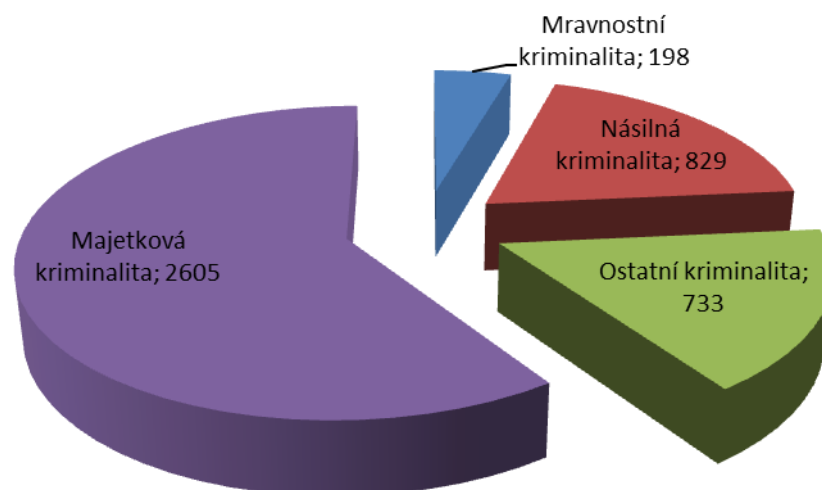
Graf 6: Složení obecné kriminality spáchané dětmi do 14 let věku v roce 2012.

Zdroj: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2012.aspx>

Statistické rozdělení obecné kriminality spáchané mládeží ve věku 15 až 18 let v roce 2012 znázorňuje graf 7. Zde je na první pohled zřetelné, že celkové počty skutků jsou vyšší než u dětí do 14 let. Co se týká poměrového zastoupení, je však s kriminalitou dětí do 14 let téměř totožná. Jasně převládá kriminalita majetková, kdy v roce 2012 bylo registrováno 2605 skutků, které jsou zařazeny do této kategorie. V kategorii „ostatní“ je zahrnuto např. 95 skutků sprejerství, 146 případů výtržnictví, ale také 113 případů nedovolené výroby a držení psychotropních látek a jedů.

Graf 7: Složení obecné kriminality spáchané mládeží od 15 do 18 let věku v roce 2012.

Zdroj: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2012.aspx>

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 VÝZKUM

V praktické části bakalářské práce, která navazuje na část teoretickou, se zaměříme na zjištění stavu právního vědomí občanů, zejména na znalost právních norem upravující kriminalitu dětí a mládeže. Dále se ve výzkumné části práce budeme zabývat tím, jestli jsou jednotliví respondenti schopni užít své znalosti právních norem v reálném životě.

4.1 Cíl výzkumu

Hlavním cílem praktické části práce je zjistit, jaký je stav právního vědomí občanů v naší zemi v oblasti týkající se kriminality dětí a mládeže.

Dílčí cíle:

- zjištění stavu znalostí věkových hranic trestní odpovědnosti dětí a mládeže;
- zjištění schopností užít právních znalostí v reálném životě;
- zjištění znalosti druhů trestů dle trestního zákoníku;
- zjištění znalosti zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže, ve znění dalších předpisů;
- zjištění zdrojů, ze kterých občané v ČR čerpají právní informace (vědomí).

4.2 Výzkumný vzorek

Výzkumný vzorek tvoří:

- 50 policistů,
- 50 občanů ČR starších 18 let,
- 50 studentů středních škol.

4.3 Metody výzkumu

Při zjišťování zkoumaného problému bylo užito metody kvantitativního výzkumu, a to dotazníkové metody.

Dotazník samotný je soustava předem připravených a formulovaných otázek, které jsou seřazeny promyšleně a na které dotazovaná osoba písemně odpovídá. (Chráska, 2007, s. 163)

Dotazník byl sestaven z celkem 14 otázek vlastní konstrukce. Na jeho začátku je uvedeno krátké zdůvodnění, za jakým účelem byl vypracován a stručné instrukce pro vyplňování. Při samotném vyplňování byl kladen důraz na samostatnost a anonymitu respondentů. Celkový čas na vypsání dotazníku byl stanoven na 15 minut, kdy na první tři položky respondenti odpovídali automaticky, jelikož zde byly zjišťovány faktografické údaje. Na každou z dalších 11 otázek tedy připadla více než jedna minuta. Jedna položka v dotazníku je otevřená, zbývajících 13 položek uzavřených. Na závěr je uvedeno krátké poděkování.

4.4 Časový harmonogram výzkumu

Příprava a realizace samotného výzkumu probíhala dle následujícího harmonogramu:

- příprava dotazníku probíhala v měsíci listopadu roku 2012,
- výzkum (dotazníkové šetření) probíhal v měsíci únoru 2013,
- zpracování a analýza výsledků byla uskutečněna v březnu 2013.

Výzkum samotný probíhal dle výše uvedeného časového plánu:

Ve skupině respondentů osob starších 18 let, kteří nejsou zaměstnanci Policie ČR, se jednalo o vzorek náhodně oslovených občanů ve městě Zlíně, Slavičíně a Valašských Kloboukách. Při této distribuci a sběru dotazníků nebyly kladeny žádné podmínky na dosažené vzdělání oslovených respondentů.

V případě respondentů z řad policistů byl dotazník distribuován na různé útvary Krajského ředitelství policie Zlínského kraje. Policisté byli osloveni při výkonu služby a ihned po vyplnění byl proveden sběr dotazníků.

Vzorek studentů středních škol byl záměrně vybrán oslovenými pedagogy tří středních škol. Se souhlasem ředitelů byli osloveni pedagogové SOU Valašské Klobouky, Gymnázium Valašské Klobouky a Gymnázium Jana Pivečky ve Slavičíně. Studenti byli zvoleni z 2. a 3. ročníků. Při vyplňování dotazníku na těchto školách byl kladen důraz na to, aby studenti seděli v lavicích jednotlivě a nespolečně. Byli rovněž požádáni, aby si vypnuli své mobilní telefony, jelikož vyhledání správných odpovědí prostřednictvím mobilního internetu by výsledky velmi negativně zkreslilo. Vyplnění těchto dotazníků jsem byl osobně přítomen a s pomocí vyučujícího pedagoga jsme zajistili, aby nedocházelo k opisování a vzájemné spolupráci studentů.

Vypsání dotazníků proběhlo u všech výzkumných vzorků bez negativních jevů. Samotné zpracování vyplněných dotazníků jsem provedl sám. Po roztřídění dle výzkumných vzorků jsem čárkovací metodou zaznamenal ručně výsledky, které jsem následně převedl do elektronické podoby. Analýza jednotlivých výsledků je znázorněna v přehledných tabulkách s vlastním rozborem zjištěných výsledků.

5 ANALÝZA VÝSLEDKŮ VÝZKUMU

V následující kapitole se budeme věnovat zjištěným výsledkům výzkumu. Budeme postupovat po jednotlivých položkách dotazníku, popíšeme si výsledky daných skupin dotazovaných respondentů. Po rozboru položek budeme stanovovat skutečnosti, které byly zjištěny k dílčím cílům výzkumu.

5.1 Rozbor výsledků jednotlivých položek dotazníku

V položkách číslo 1, 2 a 3 byly zjišťovány faktografické údaje zkoumaných vzorků oslovených respondentů. V tabulce č. 1 uvidíme, jaké je struktura dotazovaných dle pohlaví. V tabulce č. 2 je znázorněna věková skladba dotazovaných a v tabulce č. 3 jejich aktuální pozice dle zkoumaných vzorků.

Tabulka č. 1 : Struktura pohlaví zkoumaného vzorku

Pohlaví	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Muži	91	60,4
Ženy	59	39,6
Celkem	150	100

Tabulka č. 2 : Věková skladba dotazovaných

Věk	Absolutní četnost	Relativní četnost %
15–20 let	50	33,4
21–30 let	35	23,3
31–40 let	42	28
40 let a více	23	15,3
Celkem	150	100

Tabulka č. 3 Aktuální pozice dle zkoumaného vzorku

	Absolutní četnost	Relativní četnost %
Student střední školy	50	33,3
Policista	50	33,3
Osoba starší 18 let	50	33,3
Celkem	150	100

Otázka č. 4

Položka č. 4 byla v dotazníku položena následovně: **Trestně odpovědná je v České republice dle aktuální legislativní úpravy osoba, která dovršila:** dotazovaní zde měli možnost ze čtyř odpovědí, a to: 14 let, 15 let, 18 let a 21 let. Tato otázka byla takto položena zcela záměrně. Její konstrukce byla zvolena z toho důvodu, že jasně daná hranice trestní odpovědnosti je stejná jako hranice pro legální pohlavní styk. Na takto položenou otázku jsou studenti středních škol poměrně zvyklí, proto byla otázka č. 4 směřována pouze na trestní odpovědnost, aby v případě obsažení sousloví pohlavní styk, toto nesloužilo studentům jako nápověda.

V tabulce č. 4 je znázorněno, že rovných 130 ze 150 dotazovaných odpovědělo správně, že hranice trestní odpovědnosti je v České republice aktuálně stanovena dovršením 15 let věku. Správně tedy odpovědělo 86,7 % všech dotázaných. U vzorku policistů u této otázky nezaváhal nikdo, u studentů a dospělých osob bylo procento špatných odpovědí téměř na stejné úrovni. Měl jsem osobně možnost při sběru dotazníku položit otázku jednomu z dotazovaných, a to osobě starší 18 let, který odpověděl, že hranice je 14 let. Tento respondent uvedl, že takto odpověděl z toho důvodu, že věděl z médií o probíhajícím dlouhodobém tlaku, stejně jako tlaku veřejnosti na snížení této hranice z 15 na 14 let. Nebyl si ovšem jistý, zda již tato novelizace proběhla, a tak z pohnutky, že otázka je položena právě proto, odpověděl, že hranice je 14 let. Odpovědi ostatních respondentů jsou znázorněny podle jednotlivých skupin v názorné tabulce.

Tabulka č. 4: Výsledky zjištěných odpovědí na otázku č. 4

Odpověď	Studenti	Policisté	Osoby starší 18 let	Celkem	Relativní četnost %
14 let	2	0	2	4	2,7
15 let	42	50	38	130	86,7
18 let	4	0	10	14	9,3
21 let	2	0	0	2	1,3
Celkem	50	50	50	150	100

Otázka č. 5

Následující otázka je první z modelových situací, které jsou v dotazníku zakomponovány tak, aby před otázkou nebyla taková položka, která by mohla napovědět respondentům v tom, kde je zákonem stanovená hranice mezi trestným činem, přestupkem, nebo takovým jednáním, které zákon jako protiprávní jednání nepostihuje. V otázce č. 5 se jednalo o to, že respondent byl uveden do situace, kdy nalezne mobilní telefon v hodnotě 2000,- Kč a tento si ponechá. Dotazovaní respondenti odpověděli tak, jak znázorňuje tabulka č. 5.

Analýzou výsledků této položky dotazníku bylo zjištěno, že u respondentů ze skupiny policistů nedošlo k jedinému zaváhání. Celkem 64 % dotázaných odpovědělo správně, že by se v daném příkladě dopustili přestupkového jednání. Za výše uvedené protiprávní jednání dle § 50 odst. 1 písm. b) zák. č. 200/1990 Sb. může být pachateli uložena pokuta až do výše 15 000,- Kč. Celkem 12 % respondentů se přiznalo, že neví a téměř 19 % dotazovaných se domnívá, že výše uvedené jednání není v rozporu s právními normami ČR. Někteří nepovažovali jednání za trestné a uvedli, že je k této odpovědi vedla hodnota telefonu. Chybně se domnívali, že pokud hodnota věci nedosahuje 5000,- Kč, není ponechání si nalezené věci postižitelné dle zákona. Dotazován byl také jeden z respondentů, který odpověděl, že neví. Za důvod své odpovědi uvedl, že věděl, že jednání je protiprávní, nedokázal ovšem rozhodnout, jestli se jedná o TČ nebo PŘ. A jelikož chtěl dodržet požadavek

z úvodu dotazníku, kdy byla zdůrazněna potřeba pravdomluvnosti, uvedl, že neví. Kompletní výsledky odpovědí na otázku č. 5 jsou seřazeny v tabulce č. 5.

Tabulka č. 5: Výsledky zjištěných odpovědí na otázku č. 5

Odpověď	Studenti	Policisté	Osoby starší 18 let	Celkem	Relativní četnost %
Ano, přestupek	21	50	25	96	64
Ano, trestný čin	6	0	2	8	5,3
Ne, přece jsem ho našel	15	0	13	28	18,7
Nevím	8	0	10	18	12
Celkem	50	50	50	150	100

Otázka č. 6

V otázce č. 6 dotazníku byli respondenti uvedeni do modelové situace, která je dle mého názoru, který je určitě ovlivněn mou desetiletou praxí u Policie ČR, stále více aktuální. Jedná se zde o modelový příklad tzv. „sprejerství“. Respondenti měli rozhodnout, zda by se v případě, kdy postříkají sprejem starou budovu v parku, dopustili TČ, PŘ, nebo se v daném příkladě jedná o čin prospěšný pro vzhled města.

Analýzou výsledků na tuto položku dotazníku bylo zjištěno, že 75 % respondentů správně odpovědělo, že se jedná o trestný čin. Žádný ze 150 dotazovaných u této položky neoznačil odpověď neví. Celkem 21 % respondentů odpovědělo chybně, že výše uvedené protiprávní jednání je dle aktuální zákonné úpravy ČR pouze přestupkem. U skupiny studentů bylo zjištěno, že správnou odpověď označila pouze polovina dotazovaných. Část studentů, kteří byli osloveni po skončení vyplňování, k této položce uvedla, že dobře vědí, že toto jednání je protiprávní, ale jelikož jej považují za společensky nepřijatelné a sami k němu mají odpor, tak je nezajímá ani následek takového chování.

Výsledky na otázku č. 6 mě mile překvapily, protože jsem je díky své praxi, kdy jsem měl několikrát možnost osobně mluvit s pachateli této trestné činnosti, předpokládal mno-

hem horší. Chtěl jsem položením této otázky zjistit, jestli skutečnost, že tito pachatelé vždy uvádí, že nevěděli, o jak závažné porušení zákona se jedná, není pouze účelová. Z výsledků uvedených v tabulce č. 6 vyplývá, že převážná většina dotázaných ze skupiny studentů dobře ví, že toto jednání je protiprávní.

Tabulka č. 6: Výsledky zjištěných odpovědí na otázku č. 6

Odpověď	Studenti	Policisté	Osoby starší 18 let	Celkem	Relativní četnost %
Ano, přestupek	19	1	12	32	21,4
Ano, trestný čin	26	49	38	113	75,3
Ne, bylo to přeci staré a šedivé	5	0	0	5	3,3
Nevím	0	0	0	0	0
Celkem	50	50	50	150	100

Otázka č. 7

Otázka č. 7 byla zaměřena na zákon O odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže č. 218/2008 Sb., dále jen „zákon o soudnictví ve věcech mládeže“. Konkrétně na to, jaká věková skupina obyvatel je dle tohoto zákona posuzována jako mladistvá. Respondenti měli v této položce možnost pouze ze tří odpovědí, a to rozmezí 14 až 18 let, 15 až 18 let a 0 až 21 let.

Všichni dotazovaní policisté odpověděli správně, a to 15 až 18 let. To je do jisté míry ovlivněno určitě tím, že znalost těchto právních norem je pro policisty povinností. Ostatní respondenti odpovídali také ve většině případů správně. Celkem vědělo správné věkové hranice téměř 95 % všech dotázaných. Odpovědi respondentů na otázku č. 7 jsou znázorněny v tabulce č. 7.

Tabulka č. 7: Výsledky zjištěných odpovědí na otázku č. 7

Odpověď	Studenti	Policisté	Osoby starší 18 let	Celkem	Relativní četnost %
14 – 18	2	0	3	5	3,3
15 – 18	47	50	45	142	94,7
Mladší 21 let	1	0	2	3	2
Celkem	50	50	50	150	100

Otázka č. 8

V otázce č. 8 byla naposledy dotazovaným nastíněna modelová situace, kdy jako členové party splní úkol a vulgárními výrazy hrubě urazí řidiče dopravního prostředku. Respondenti měli opět určit, pokud by se takového jednání dopustili, jak závažné toto provinění je dle aktuální zákonné úpravy ČR. Na výběr byly opět možnosti TČ, PŘ, nebo že jde o klukovinu, na které se žádné zákonné ustanovení nevztahuje.

Takovéto jednání je dle aktuální zákonné úpravy posuzováno jako přešůpek proti občanskému soužití dle § 49 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb. Nejlépe si opět vedli policisté, pro které opět hovoří jejich denní praxe. Správně odpovědělo téměř 72 % respondentů, to je celkem 107 dotazovaných osob. U této položky opět nejvíce ztrácela skupina respondentů z řad studentů, kdy skoro polovina dotazovaných nepovažovala toto jednání za protiprávní. Výsledky jednotlivých skupin jsou seřazeny v následující tabulce č. 8.

Tabulka č. 8: Výsledky zjištěných odpovědí na otázku č. 8

Odpověď	Studenti	Policisté	Osoby starší 18 let	Celkem	Relativní četnost %
Ano, jde o TČ	2	0	8	10	6,7
Ano, jde o PŘ	25	50	32	107	71,3
Ne, „klukovina“	23	0	10	33	22
Celkem	50	50	50	150	100

Otázka č. 9

V otázce č. 9 čekala na respondenty úloha, ve které měli rozhodnout, zda je možné osobě mladší 15 let soudem uložit trest odnětí svobody, tedy vězení. Zde je patrné, že otázka je zařazena do této části dotazníku zcela záměrně, neboť již v otázce č. 4 respondenti odpovídali na otázku týkající se právě hranice trestní odpovědnosti. Tato otázka většinu respondentů zastihla již v plném soustředění, neboť 140 dotazovaných odpovědělo správně. Celkem tedy téměř 94 % respondentů ví, že osobě mladší 15 let nelze uložit trest žádný.

Tabulka č. 9: Výsledky zjištěných odpovědí na otázku č. 9

Odpověď	Studenti	Policisté	Osoby starší 18 let	Celkem	Relativní četnost %
Ano	8	0	2	10	6,7
Ne	42	50	48	140	93,3
Celkem	50	50	50	150	100

Otázka č. 10

Otázka č. 10 v dotazníku byla položena ve stejném duchu jako otázka předchozí, pouze s tím rozdílem, že otázka zda je možné soudem uložit trest odnětí svobody směřovala na mladistvé. V této otázce poprvé ve větším počtu zaváhali policisté, kdy celkem 5 respondentů z řad policistů odpovědělo špatně. Celkem bylo zaznamenáno 123 správných odpovědí, kdy celých 82 % dotazovaných respondentů odpovědělo správně, že osobě mladistvé lze uložit soudem trest odnětí svobody. Přehledně seřazené odpovědi jsou zaznamenány v následující tabulce č. 10.

Tabulka č. 10: Výsledky zjištěných odpovědí na otázku č. 10

Odpověď	Studenti	Policisté	Osoby starší 18 let	Celkem	Relativní četnost %
Ano	37	45	41	123	82
Ne	13	5	9	27	18
Celkem	50	50	50	150	100

Otázka č. 11

Otázka č. 11 byla zaměřena na znalost zákona o soudnictví ve věcech mládeže. V této položce dotazníku odpovídali respondenti na otázku, jak zákon o soudnictví ve věcech mládeže nazývá trestný čin, který spáchala osoba mladistvá. Téměř polovina z dotázaných odpověděla správně, že zákon č. 218/2008 Sb. nazývá takový čin proviněním. Nejlépe odpovídali policisté, ale i v jejich skupině bylo zaznamenáno celkem 11 chybných odpovědí. Odpovědi jsou seřazené v tabulce č. 11.

Tabulka č. 11: Výsledky zjištěných odpovědí na otázku č. 11

Odpověď	Studenti	Policisté	Osoby starší 18 let	Celkem	Relativní četnost %
Přestupek	23	8	12	43	28,7
Provinění	14	39	21	74	49,3
Čin jinak trestný	11	3	10	24	16
Nevím	2	0	7	9	6
Celkem	50	50	50	150	100

Otázka č. 12

Předposlední uzavřená otázka č. 12 zjišťovala znalost trestů dle trestního zákoníku. Mezi odpovědi byl umístěn záměrně trest absolutní, čili trest smrti. Tento trest bylo možné ukládat pouze v dobách totalitního komunistického režimu a po jeho pádu v listopadu 1989 byl absolutní trest v ČR zrušen. V té době čekal v celách tehdejšího Československa na vykonání trestu smrti pouze jediný odsouzený, tomuto byl trest změněn na doživotí. Tato položka nečinila respondentům žádné velké obtíže a ze zjištěných výsledků lze tvrdit, že skutečnost, že dle českého právního systému nelze uložit trest smrti, je známa celkem 97 % dotázaných.

Tabulka č. 12: Výsledky zjištěných odpovědí na otázku č. 12

Odpověď	Studenti	Policisté	Osoby starší 18 let	Celkem	Relativní četnost %
Odnětí svobody	0	0	0	0	0
Peněžitý trest	3	0	2	5	3,3
Trest smrti	47	50	48	145	96,7
Celkem	50	50	50	150	100

Otázka č. 13

Otázka č. 13 je jedinou otevřenou položkou dotazníku. Respondenti měli odpovědět, kde opravdu získali nejvíce informací o svých právech a povinnostech, kterými se v reálném životě skutečně řídí. Zjištěné skutečnosti byly seřazeny do tabulky č. 13 v následujících čtyřech skupinách odpovědí, a to kamarádi, škola, média a zdroje ze zaměstnání dotazovaných respondentů. Nejčastěji dotazovaní odpovídali, že zdrojem jejich právního vědomí jsou vědomosti získané během studia. Celkem označilo studium, nebo školské zařízení 82 dotazovaných, tedy přes polovinu všech respondentů. Kolem 17 % tázaných odpovědělo, že se řídí informacemi z médií a na stejné procentuální úrovni byla odpověď, že tyto informace získali v zaměstnání.

Zde se ovšem musíme pozastavit nad zjištěním, že tato otázka zřejmě nebyla v dotazníku položena úplně nejvhodněji. Dle dotazů policistů, kteří odevzdali vyplněný dotazník, bylo zjištěno následující. Policisté po nástupu odchází na tzv. základní odbornou přípravu, která je v trvání jednoho roku a zde tato příprava probíhá podobně jako ve škole, tedy denním studiem na policejních školských střediscích. Policisté toto roční studium, které je právě z jedné třetiny zaměřeno na právo, ukončují závěrečným složením zkoušky. Během tohoto intenzivního studia jsou již policisté ovšem zaměstnáni. V důsledku této zkušenosti byla velká část dotazovaných policistů v nejistotě právě při odpovědi na tento dotaz. Pokud měli na mysli tento roční vzdělávací institut, nevěděli, zda označit školu, či zaměstnání. Jak ve skutečnosti všechny skupiny dotázaných odpovídali, je seřazeno v následující tabulce č. 13.

Tabulka č. 13: Výsledky zjištěných odpovědí na otázku č. 13

Odpověď	Studenti	Policisté	Osoby starší 18 let	Celkem	Relativní četnost %
Kamarádi	11	0	6	17	11,3
V zaměstnání	0	12	13	25	16,7
Škola	28	38	16	82	54,7
Média (tisk, televize)	11	0	15	26	17,3
Celkem	50	50	50	150	100

Otázka č. 14

Poslední otázka dotazníku byla zaměřena na tzv. „latentní kriminalitu“ mladistvých. Tomuto tématu jsme se podrobně věnovali v teoretické části této práce. Naším cílem bylo zjistit, jaké procento dotazovaných respondentů z námi vybraných skupin má osobní zkušenost s právě tímto jevem. O tom, že značná část činů, které spáchají mladiství pachatelé, zůstává nešetřena Policií ČR, vypovídají i námi zjištěné skutečnosti. Téměř 87 % dotazovaných respondentů odpovědělo, že se s takovýmto jednáním setkalo. Zajímavé informace byly získány po vyhodnocení dotazníků z řad studentů. Navzdory tomu, že jsou věkově nejmladší skupinou tázaných, má již 38 z 50 respondentů zkušenost s takovýmto protiprávním jednáním. Jelikož otázka v dotazníku zjišťuje pouze to, zda se s tímto jevem studenti setkali, nelze v tomto případě jednoznačně tvrdit, jestli přišli s tímto jednáním do styku osobně, nebo jestli se o nějakém podobném případě pouze dověděli od svých kamarádů.

Policisté v této položce dotazníku odpovídali jednomyslně. Jejich komentáře k otázce byly ovlivněny jejich každodenní praxí nebo letitými zkušenostmi. Jak většina dotazovaných policistů uvedla, mnozí poškození při zjištění, že věc spáchal někdo z mladistvých z jejich okolí, žádali o to, aby policie věc vůbec dále nešetřila. Potvrzuje to tedy i tvrzení odborníků, že mnoho jednání, které spáchají mladiství, zůstane před oficiální statistikou tzv. „skryto“.

Tabulka č. 14: Výsledky zjištěných odpovědí na otázku č. 14

Odpověď	Studenti	Policisté	Osoby starší 18 let	Celkem	Relativní četnost %
Ano	38	50	42	130	86,7
Ne	12	0	8	20	13,3
Celkem	50	50	50	150	100

5.2 Souhrn odpovědí na dílčí cíle výzkumu

V následující kapitole si v krátkosti shrneme odpovědi na určené dílčí cíle výzkumu. Odpovědi nám bude zjištění, jaké procento z respondentů správně odpovědělo na otázku, která se vztahuje konkrétně k jednotlivým dílčím cílům výzkumu. V předem zvolených skupinách respondentů bylo rozbořem výsledků jednotlivých položek zjištěno následující.

Odpovědi na dílčí cíl výzkumu, jehož úkolem bylo

- zjištění stavu znalostí věkových hranic trestní odpovědnosti dětí a mládeže,

je, že znalost těchto věkových skupin je na dobré úrovni. K této části formulovaných cílů se vztahují výsledky zjištěné rozbořem výsledků na otázku č. 4, kdy správně odpovědělo celkem 87 % ze všech dotazovaných.

Dalším cílem bylo

- zjištění schopností užití právních znalostí v reálném životě.

Odpovědi jsou v tomto případě výsledky, které byly zjištěny při vyhodnocení odpovědí na otázky, při kterých respondenti reagovali na příklady modelových situací. V tomto případě se jedná o otázky č. 5, č. 6 a č. 8. Ve všech příkladových situacích většina respondentů odpověděla správně, kdy u otázky č. 5 to bylo celkem 64 %, u otázky č. 6 dokonce téměř 76 % a u otázky č. 8 téměř 72 % procent respondentů. Podrobné výsledky, jaké odpovědi byly zaznamenány u konkrétních skupin respondentů, naleznete v předchozí kapitole.

Rozbořem otázky č. 12 získáme odpověď na další dílčí cíl výzkumu, jehož úkolem bylo

- zjištění znalosti druhů trestů dle trestního zákoníku.

Dle zjištěných výsledků je u zvolených skupin respondentů znalost druhů trestů na dobré úrovni, neboť správně odpovědělo 97 % ze všech dotazovaných.

Důležitou součástí formulovaných dílčích cílů bylo také

- zjištění znalosti zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže, ve znění dalších předpisů.

K tomuto cíli výzkumu se vztahovalo několik položek dotazníku. Jednalo se konkrétně o otázky č. 9 a č. 10, kdy zjištěné znalosti respondentů jsou na velmi dobré úrovni. U otázky č. 7 bylo zaznamenáno celkem 95 % správných odpovědí ze 150 dotazovaných osob.

Jediná otevřená otázka z dotazníku nám přinesla odpověď na dílčí cíl, jehož úkolem bylo

- zjištění zdrojů, ze kterých občané v ČR čerpají právní informace (vědomí).

Oproti předpokladu, že většina respondentů, kromě skupiny policistů, bude uvádět jako zdroj média, odpověděla, že zdrojem jsou znalosti ze školních lavic, více než polovina ze 150 dotazovaných respondentů.

Detailním rozbořením získaných dat bylo zjištěno, že znalosti právních norem jsou u skupiny dotazovaných respondentů na velmi dobré úrovni. Oproti očekávaným špatným výsledkům dosáhli dotazovaní respondenti velmi slušných čísel. Předpoklad, že výsledky nebudou u studentů a u skupiny dospělých osob na tak dobré úrovni, byl ovlivněn mou zkušeností, kdy jsem se během desetileté praxe u Policie ČR dostal mnohokrát do situace, kdy pachatelé, ať už mladiství nebo dospělí, často uvádí, že se dopouští trestné činnosti, aniž by věděli, že o protiprávní jednání jde. Dle zjištěných výsledků si dovoluji konstatovat, že tato jejich tvrzení jsou z větší části pouze účelová, s cílem vyvinut se z určité tíhy důkazních prostředků. Dalším zjištěným faktorem, který jistě značně ovlivnil výsledky zejména skupiny studentů, byla převaha respondentů z řad studentů gymnázií. Na tyto studenty jsou již při přijetí, tak i během celého studia kladeny mnohem větší nároky než na studenty z učilišť. Při samotném rozboru získaných výsledků bylo zjištěno, že to byla další zajímavá hodnota, která by určila rozdíl ve výsledcích studentů gymnázií a učilišť. Při sestavování dotazníku byla však ve struktuře faktografických údajů tato otázka opomenuta.

Dle zjištěných výsledků je možné se domnívat, že dobrá znalost právních norem ČR je i jedním z faktorů, který přispívá k tomu, že je kriminalita mladistvých stále na klesající úrovni. Z výsledků je také patrné, že většina získaných informací o právech a povinnostech dotazovaných respondentů pochází ze školního prostředí. To je vynikající zjištění proti původním předpokladům, neboť v době, kdy jsem navštěvoval střední školu, bylo obsahem hodin občanské nauky a později předmětu základy společenských věd pouze sledování nicneřikajících pořadů o drogách a AIDS, kde již naše informovanost byla možná na vyšší úrovni než jejich tvůrců.

Výsledky, zjištěnými rozbořením odpovědí, jsem velmi mile překvapen.

ZÁVĚR

Závěrem této práce je nutno zdůraznit, že nelze kriminalitu mládeže, stejně jako kriminalitu celkově, ze společnosti odstranit. V této práci jsme si představili druhy, statistické přehledy, ale také některé formy prevence kriminality mládeže. Provedeným výzkumem jsme zjistili, že znalost aktuálních právních norem ČR je na dobré úrovni, neznalost zákona tak ve většině případů nebude hlavním spouštěcím mechanismem protiprávního jednání.

Důležitým faktorem, který je nutno neustále prohlubovat, je spolupráce jednotlivých institucí. Preventivní činnost Policie ČR má význam pouze s maximální spoluprací se školami, ale i s ostatními institucemi, které se zabývají organizací volného času mládeže. Nastolený trend poklesu statistických čísel v oblasti kriminality mládeže nebude jednoduché dlouhodobě udržet. Jednak z důvodu ekonomických úspor, které jsou zaváděny ve většině zemí v Evropě, na které navazuje nezaměstnanost, pokles ekonomické a kupní síly obyvatelstva atd. Tyto faktory kriminalitu ovlivňují ve velké míře. To vše jsme si nastínili v teoretické části této práce. Jak jsme si ověřili v praktické části, je znalost a právní vědomí společnosti na dostatečné úrovni. To by samo o sobě mělo přispívat k tomu, že vidina možného potrestání sama ovlivní potencionální pachatele natolik, že od plánovaného protiprávního jednání upustí.

Naše společnost si konečně uvědomuje, že finanční prostředky vynakládané na prevenci jsou sice čím dál vyšší, ale zároveň cena, kterou stát každoročně vynakládá na přeplněné věznice, je v takových sumách, že tyto náklady na prevenci jednoznačně převyšuje. To, že vězni z věznic nevycházejí napravení, ale spíš poučení, jak být v trestné činnosti úspěšnější, je bohužel krutou realitou, se kterou se při každodenní práci u Policie České republiky setkávám. Výchova a prevence tak budou vždy pro stát tou levnější variantou než řešení následků kriminálního jednání.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] CHMELÍK, Jan. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003, 208 s. ISBN 80-717-8739-6.
- [2] CHMELÍK, Jan. *Vyšetřování trestné činnosti na mládeži a páchané na mládeži v teorii a praxi*. Praha: MV ČR, Sekce personální práce a vzdělávání, 1995, 122 s.
- [3] CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada Publishing, 2007, 265 s. ISBN 978-80-247-1369-4.
- [4] KUČHTA, J., VÁLKOVÁ, H. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005, 568 s. ISBN 80-7179-813-4.
- [5] MARTÍNEK, Zdeněk. *Agresivita a kriminalita školní mládeže: druhy agresí, přístupy k agresivnímu chování, poruchy chování, šikana*. Praha: Grada, 2009, 152 s. ISBN 978-802-4723-105.
- [6] MATOUŠEK, Oldřich a Andrea KROFTOVÁ. *Mládež a delikvence*. Vyd. 2., aktualiz. Praha: Portál, 2003, 340 s. ISBN 80-717-8771-X.
- [7] NOVOTNÝ, Oto a Josef ZAPLETAL., a kol. *Kriminologie*. 3. přeprac. vyd. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2008, 527 s. ISBN 978-807-3573-775.
- [8] ŠÍMA, Alexander a Milan SUK. *Základy práva pro střední a vyšší odborné školy*. 11. dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2011, 398 s. ISBN 978-807-4001-246

INTERNETOVÉ ZDROJE

- [9] NETOLICKÁ, Danuše. *Kriminalita dětí a mládeže*. Metodický portál: Články [online]. 26.08.2012, [cit.2013-01-10]. Dostupný z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/c/N/16439/KRIMINALITA-DETI-A-MLADEZE.html>. ISSN 1802-4785.
- [10] POLICIE ČR, 2012. *Statistické přehledy kriminality za rok 2012* [online]. [cit. 2013-04-08]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2012.aspx>
- [11] ČESKO, 1990. *Zákon č. 200/1990 Sb. Zákon o přestupcích*. [online]. [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://zakony-online.cz/?s46&q46=all>

- [12] ČESKO, 2003. *Zákon č. 218/2003 Sb. Zákon o soudnictví ve věcech mládeže*. [online]. [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://zakony-online.cz/?s88&q88=all>
- [13] ČESKO, 2008. *Zákon č. 273/2008 Sb. Zákon o Polici České republiky*. [online]. [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://zakony-online.cz/?s32&q32=all>
- [14] ČESKO, 2009. *Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník*. [online]. [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://zakony-online.cz/?s10&q10=all>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČR	Česká republika
OSPOD	Orgán sociálně právní ochrany dětí
PČR	Policie České republiky
PIS	Policejní informační služba
PŘ	Přestupek
TČ	Trestný čin

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Statistika struktury kriminality za rok 2012	15
Graf 2: Statistika obecné kriminality za rok 2012	16
Graf 3: Statistika celkové kriminality za období 2008 – 2012	17
Graf 4: Rozdělení skutků mladistvých pachatelů v roce 2012 dle druhu páchané trestné činnosti.	29
Graf 5: Celkové počty skutků spáchaných dětmi a mládeží v letech 2008 až 2012.	30
Graf 6: Složení obecné kriminality spáchané dětmi do 14 let věku v roce 2012.	31
Graf 7: Složení obecné kriminality spáchané mládeží od 15 do 18 let věku v roce 2012.	32

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1 : Struktura pohlaví zkoumaného vzorku	37
Tabulka č. 2 : Věková skladba dotazovaných	37
Tabulka č. 3 Aktuální pozice dle zkoumaného vzorku	38
Tabulka č. 4: Výsledky zjištěných odpovědí na otázku č. 4	39
Tabulka č. 5: Výsledky zjištěných odpovědí na otázku č. 5	40
Tabulka č. 6: Výsledky zjištěných odpovědí na otázku č. 6	41
Tabulka č. 7: Výsledky zjištěných odpovědí na otázku č. 7	42
Tabulka č. 8: Výsledky zjištěných odpovědí na otázku č. 8	43
Tabulka č. 9: Výsledky zjištěných odpovědí na otázku č. 9	43
Tabulka č. 10: Výsledky zjištěných odpovědí na otázku č. 10	44
Tabulka č. 11: Výsledky zjištěných odpovědí na otázku č. 11	45
Tabulka č. 12: Výsledky zjištěných odpovědí na otázku č. 12	45
Tabulka č. 13: Výsledky zjištěných odpovědí na otázku č. 13	46
Tabulka č. 14: Výsledky zjištěných odpovědí na otázku č. 14	47

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Zjištěné trestné činy na počet obyvatel v roce 2011	12
Obrázek 2: Osobní prohlídka po zadržení mladistvých pachatelů krádeže.	23

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Dotazník

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

Výzkum znalosti právních norem ČR

6. Kdyby nastala situace, že *Váš kamarád poprosí o pomoc. Jde dle parku, kde stojí opuštěná budova a její zadní stěnou stěnu se rozhodl ozdobit posprejováním. Stěnu jste sprotrem vyzdobil(a) jako nic za deset minut, konečně už není šedivá, ale hezky barevná. Dopustil(a) byste se protiprávního jednání?*

- Ano, přestupku
- Ano, trestného činu
- Ne, bylo to přeci staré a šedivé
- Nevím

7. *Mladšíkým je dle zákona O odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže č. 218/2008 Sb. dítě jen "částečně o soudnictví ve věcech mládeže" osoba*

- od 14 do 18 let
- od 15 do 18 let
- mladší 21 let

8. *Pokud budete stát na zastávce v kolektivu " své době party ", kamarád vymyslí zášavou, kdo ne-jedlejnějším možným výrazem neurazí řidiče autobusu, v "partě "končí Nikdo z lidí na zastávce vás nemá, spíše tedy šlo o jedničku..... Dopustil byste se v dané situaci protiprávního jednání?*

- Ano, jedná se o přestupek
- Ano, jedná se o trestný čin
- Ne, je to jen "kulovina"

9. *Může být soudem uloženo osobě mladší 15 let trest odnětí svobody (tzn. vězení)?*

- Ano
- Ne

10. *Může být soudem uloženo osobě mezi 15 a 18 rokem života odnětí svobody (tzn. vězení)?*

- Ano
- Ne

11. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže označuje trestný čin spáchaný mladistvým jako*

- Přestupek
- Provinění
- Čin jinak trestný
- Nevím

Výzkum znalosti právních norem ČR

Výzkum znalosti právních norem ČR

Dobrý den, jmenuji se Petr Žižka, jsem student Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Chci Vás touto cestou poprosit o vyplnění krátkého dotazníku. Dotazník je zcela anonymní, chci Vás pouze požádat o "pravdomilnost". Pokud budete hledat odpovědi jinde, ve veřejných zdrojích můžete dojít ke zkrácením zjištěných údajů. Předem děkuji za Váš čas věnovaný vyplnění tohoto dotazníku.

1. **Pohlaví:**

- Muž
- Žena

2. **Věk:**

- 15 - 20 let
- 21 - 30 let
- 31 - 40 let
- 40 a více let

3. **V současné době jsem:**

- student střední školy
- policista
- osoba starší 18 let. (nezaměstnaná u Policie ČR)

4. **Trestně odpovědná je v České republice dle aktuální legislativy úpravou osoby, která dovrtila:**

- 14 let
- 15 let
- 18 let
- 21 let

5. **Pokud byste byl osoba, která při cestě z diskotéky našla mobilní tel. Značku tohoto telefonu znáte, víte, že jeho cena se pohybuje kolem 2000.-Kč. Líbí se Vám, a tak si ho ponecháte. Dopustil(a) byste se protiprávního jednání?**

- Ano, jedná se o přestupek
- Ano, jedná se o trestný čin
- Ne, přece jsem ho našel
- Nevím

 survio

Výzkum znalosti právních norem ČR
info@survio.com, www.survio.com

1

 survio

Výzkum znalosti právních norem ČR
info@survio.com, www.survio.com

2

12. Který trest nezáleží soudem uložit odsouzenému dle trestního zákoníku? (Zákon č. 40/2009 Sb.)

- Odňetí svobody
- Peněžitý trest
- Trest smrti

13. Kde jste získal(a) nejvíce informací o svých právech a povinnostech. Která instituce obohatala nejvíce Vaše právní vědomí?

14. Setkali(a) jste se ve svém životě s kriminálním jednáním mladistvých pachatelů, které zůstalo utajeno? (tzn. věc nesetřila Policie ČR)

- Ano
- Ne

Děkuji za Vaše odpovědi a čas věnovaný vyplnění tohoto dotazníku. Petr Žáček